

Szent István királyról

Készült: 2010. október 10. vasárnap, 23:40

Írta: Balogh Péter

Találatok: 1027

Stockholmban augusztus 20-án tartották a Szent István-napi ünnepélyt, amelyen a Magyar Kamarakórus néhány tagja kórusm veket adott el , majd Balogh Péter történész tartott el adást Szent Istvánról. Az alábbi írás ennek az el adásának a rövidített változata.

Balogh Péter

A magyar törzsek fejedelmei között Géza különleges hatalmi pozíciót vívott ki magának. Els sorban politikai megfontolásokból nyugat felé fordult, és befogadta a kereszténységet. Pilgrim passauai püspök követei, a bajor papok egyike keresztelte meg t, majd Mihály testvérét és 973-ban vagy 974-ben fiát, Vajkot, aki a keresztségben az István nevet kapta. Az országban ekkor még túlsúlyban volt a pogány elem, ez keveredett a kereszténységgel. A királyi udvarba, a keresztény gondolat kezdetben inkább dinasztikus és állami célokat szolgált, mintsem Krisztus szent ügyét. Géza, hogy a kereszténység felvételét és ezzel együtt a nyugati irányultságot biztosítsa, valamint hogy hatalmát megszilárdítsa, kizárta a trónöröklésb ll versenytársát, Koppányt, és saját fiát, Istvánt jelölte utódjává. Adalbert püspököt hívta meg Prágából, hogy a térít munkát folytassa, és Istvánt is tovább nevelje. Amikor az ifjú trónörökös atyja halálakor, 997-ben átvette a hatalmat, a keresztény szellem és vallásos világnézet már szilárd gyökeret vert benne.

Istvánnak azonban még véres csatákat kellett vívnia az ellene fölkelte törzsf kkel. A Veszprém melletti gy zelem és Koppány halála megszabadította t legf bb bels ellenségét l, az országot pedig a pogányságba való visszaesést l. A Konstantinápolyban megkeresztelt Gyula és Ajtony leverése viszont a Bizánchoz való csatlakozás tervét hiúsította meg. Megszerezte magának a Tiszán és Dunán túl fekv területeket, valamint Erdélyt, ezáltal gyarapítva országát és uralmát. A történelmi keresztúthoz érkezett országra négy nagy feladat várt : a

kereszténység terjesztése az apostoli szék segítségével; az állam önállóságának megerősítése, erős és egységes monarchia fölépítése, és végül a magyar sajátosságok megőrzése a Nyugat-Európába való beilleszkedés folyamatában.

Szent István - Budapest, Milleniumi emlékmű

Diplomáciai és politikai érzéke Istvánt korának, sőt mondhatni, az egész magyar történelemnek legnagyobb államférfijává avatta. Az általa újjáalakított Magyarország a keresztény Nyugattal elretolt bástyája lett a későbbi mongol és török hódítások idején. Nagy érdemeket szerzett az ország katolikus egyháza érdekében kifejtett munkájával is. Mindazonáltal nem nyúlt a régi mondákhoz és énekekhez: a pogány korból származó népszokásokat, ha az új hittel nem ellenkeztek, megőrizte vagy megtöltötte őket keresztény tartalommal. Bölcs alkalmazkodókészsége enyhébb, józanabb és eredményesebb volt, mint Magyarország első hithirdetője. Az állami törvényhozásban, a kormányzásban és gazdasági vonalon is sikerült szerencsésen összeolvasztania a nyugati elemeket a hazaiakkal. A keresztény magyar szellemet külföldön is megjelenítette: Jeruzsálemben bencés kolostort, Rómában zarándokházat, Konstantinápolyban díszes templomot építtetett. Istvánt 1000-ben vagy 1001-ben kenték föl és koronázták királlyá Esztergomban. A pápától kapott eljogra támaszkodva birodalmának szilárd egyházi szervezetet adott: tíz egyházkerületet (köztük két érsekséget, Esztergomban és Kalocsán), valamint nyolc püspökséget alapított.

Két fájdalmas esemény sújtotta élete alkonyán Istvánt. Imre fiát, akit gondosan készített el trónörökösévé, 1031-ben egy vadászaton vadkan támadta meg és sebezte halálra. István másik gyermeke már korábban meghalt, így nem maradt közvetlen örököse. Halála közeledtén magához hívatta tanácsosait, és velük egyetértésben Pétert, Velencében élő nérének fiát tette meg utódjává. Közel 70(!) éves korában, 42 évi uralkodás után halt meg, Mária mennybevitelének napján, akit oly bensőségesen tisztelt és akinek halála előtt odaajánlotta országát. Istvánt az egész ország gyászolta, hiszen személyében a kimagasló uralkodó és államalapító hunyt el, az erős és igazságos király, aki a szigort szelídséggel tudta ötvözni

István lelki arculata a fiának hagyott Intelmeiben is hitelesen kirajzolódik az utókor számára: "Uralkodjál szelíden, alázattal, békésen, harag és gyölködés nélkül! A király koronájának legszebb ékszerei a jótettek; azért illik, hogy a király igazságossággal és irgalmassággal, valamint a többi keresztény erénnyel ékeskedjék. Minden nép saját törvényei szerint él; add meg az országnak a szabadságot, hogy aszerint éljen!" István és vele a korona, királyság és nemzet szinte misztikus egységgé olvadtak össze. Sírja sokak által látogatott nemzeti búcsújáró helyé vált. Tisztelete nemsokára elterjedt az ország határain túl is. Ma a világegyház augusztus 16-án, a magyar egyház augusztus 20-án ünnepli emlékét. Május 30-án a Szent Jobb ereklyét tiszteljük.

Balogh Péter